

Slovenski Dom.

Napredno kmetско glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja za vse leto za Avstro-Ogrsko 3 krone, za Nemčijo in druge dežele 4 krone, za Ameriko 1 dolar.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: trisopna petit-vrsta 14 vin., vsa stran 48 K, pol strani 24 K, četrt strani 12 K, osmina strani 6 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo »Slovenskega Doma« v Ljubljani, Knafljeva ulica št. 5. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina in oglasi se naj pošiljajo na upravništvo »Slov. Doma« v Ljubljani.

Bela vrana.

Češki katoliški župnik in poslanec P. Blahovec je napisal pred nekoliko meseci v strakoniškem listu »Stráž na Šumavě«, ko je razmotrival o razmerju med češko kmečko stranko in klerikalci, med drugim tudi te-le pomenljive misli:

»Sem odločno in povsod proti temu, da bi se delala iz najsvetejše stvari politična kupčija. Naj se vendar enkrat že pametno in trezno upošteva, da se vere, te najdražje svetinje za tistega, ki ni še izgubil vere v boga in vero spoštuje, ne sme od nobene razsodne politične stranke vlačiti v prah vsakdanjosti, ampak naša dolžnost je, da širimo med ljudstvom ljubezen do svobode, spoštovanje k prepričanju vsakega drugega in resnično ter plemenito naprednost. In tisti, ki je proti temu, da bi se vero mešalo v politiko, naredi veri mnogo večjo in boljšo uslugo, kot pa tisti, ki hoče v imenu vere uganjati politiko.«

Res, zlata vredne misli iz ust katoliškega duhovnika. Ako pa se ozremo po naši domovini na okrog, zapazimo zelo žalosten položaj. Nikjer na svetu se ne vlačijo tako zelo v politično blato vere kot pri nas na Slovenskem.

Ako izda škof kako pastirsko pismo ali kak škofijski list, govori o sami politiki. Pričakovali bi od najvišjega duhovnega pastirja v deželi verskega pouka, toda tega tu ne najdemo. Sama politična agitacija za klerikalno stranko, sami napadi na nasprotno stranko in njihovo časopisje. In drugi duhovniki slede svojemu voditelju. Le prav redke izjeme moremo zaznamovati v tem oziru. V resnici vernemu človeku je dandanes mučno poslušati cerkvene govore, v katerih se samo zabavlja in grdi politične nasprotnike. Češče se zgodi, da poslušalci dajo vidno izraza svojemu ogorčenju s tem, da kar med pridigo zapuste cerkev, ker je užaljen njih verski čut. V nadi, da so v hiši Gospodovi, so mislili, da se jim bo razlagalo verske resnice. Toda bridko razočarani in v dušo ranjeni raje

zapuste cerkev, kot pa da bi še nadalje poslušali psovanje na tako svetem kraju.

»Tu je hiša Gospodova, vi pa ste napravili iz nje jamo razbojnikov,« je rekel Jezus prodajalcem in barantačem v tempelju ter jih od tam izgnal z bičem. Ali niso dandanes podobne razmere?

In pri nas se danes dogaja, da se po cerkvah agitira za gotovo stranko, za gotove časopise, zavode, hranilnice in posojilnice, nasprotno pa se proti drugim podobnim stvarjem hujska v imenu vere. In to se pravi barantati z vero. Vero zlorabljeni v prilog ene stranke, v korist par koristolovskih političnih voditeljev, ki sami nobene vere nimajo. Za časa volitev pa se prireja razne, same na sebi sicer hvalevredne cerkvene pobožnosti, toda z namenom, da se tem potom agitira za klerikalno stranko, v kateri se ne zbirajo ravno najboljši in najpoštenjši ljudje. Tako da pri nas danes vladajo žalostne verske in politične razmere. In vera pri vsem tem silno trpi, tako da prave kristjane res mora boleti srce, ko premišljajo na to žalostno stanje verskega življenja.

Tudi med duhovniki se še dobe tak, ki uvidevajo to žalostno dejstvo in bi radi pomagali, da bi se razmere obrnile na bolje v prilog pravega krščanskega in mirnega življenja med našim prebivalstvom. Toda ti duhovniki morajo molčati in vrhu tega se jih še zapostavlja. Duhovnik, ki hoče dobiti dobro faro, mora biti goreč klerikalen agitator. Ako bi se pa kdo upal tako nastopiti in povedati resnico kot češki župnik Blahovec, bi ga preganjali in prisilili v pokoj. Zato pa moramo biti tembolj veseli resničnih besed češkega župnika, ki je neustrašeno povedal to, kar ima v srcu in kar smo zgoraj navedli. Je res bela vrana med duhovniki.

Če duhovniški krogi hočejo, da se ohrani med ljudstvom prava krščanska vera, morajo stopiti na pot, kot jo jim je pokazal župnik Blahovec.

Zakaj evropski narodi Nemce sovražijo?

Elzaški pisatelj André Lichtenberger pojasnuje v nekem pariškem listu »Opinion« vzrok, da takorekoč vsi narodi sovražijo Nemce, tako-le: »Vzrokov, da je Nemčija sovražena in to tudi od tistih, ki imajo z njo takorekoč iste interese, je mnogo. Ako bi Nemčije ne bilo, slavila bi misel človekoljubja svojo zmago vsaj v tem obsegu, da bi se med posameznimi narodi ustanavljala rabsodišča in da bi bilo na ta način vsaj deloma razorožitev mogoča. Nemčija tepta pravice vsakega naroda do svoje narodne osebnosti. Ona tlačijo Poljake, Šlezijce, Elsas - Lotrinžane. Nemčija je povsod znana kot brutalna zatiralka najprimitivnejših zahtev omenjenih narodov. Nemška oborožena sila je največji sovražnik vsakega pravega demokratičnega gibanja v ljudstvu, ki ima svoj začetek v francoski revoluciji in od tedaj dalje izžariva po celem svetu.«

Tako govori o Nemčiji zgoraj imenovani pisatelj. In res! Kdor sledi zunanji politiki nekaj let sem, mora priznati, da je že večkrat obstojala velika vojna nevarnost. In kdo jo je povzročil? Vedno Nemčija s svojo bojaželjnostjo in svojo pohlepnostjo po svetovnem gospodstvu. In ozračje se tudi še do danes ni izčistilo. Vedno lahko nastane požar, strašna evropska vojna, ki bo zathevala na stotisoče nedolžnih življenj in pripravila na milijone ljudi ob njihovo premoženje. In temu je glavni vzrok vedno Nemčija, ki ima povsod vmes svoje prste, povsod hujska in podpihuje ali pa izziva druge države. To smo videli ravno v najnovejšem času v maroški zadevi, ko se je Nemčija spočetka obnašala proti Franciji skrajno izzivalno. Skratka, Nemčijo sovražijo dandanes takorekoč vse države in vsi narodi in po pravici.

Tudi mi Slovenci se ne moremo prav nič ogrevati za Nemce. Mi imamo predvsem opravka z avstrijskimi Nemci. Ti so še hujši kot pa njihovi bratje v rajhu. Mi-

slijo, da so oni edini gospodarji v naši državi. Avstrijski Nemci uživajo razne pravice, drugim narodom pa ne privoščijo niti trohice najnaravnejših človeških pravic. Zatirajo vse nenemške narodnosti.

Najbolj pa tlačijo na Slovence. Žalostne strani zgodovine našega naroda so povzročili Nemci. Nenasitna lakomnost in želja po bogastvu je prignala Nemce v našo domovino. Nemci niso pokristjanili naših pradedov iz verskih ozirov, ampak zato, da so se polastili naše zemlje. Krščanstvo so širili z mečem. Slovenska kri je tekla v potokih. Z največjim nasiljem in grozovitostmi so pokristjanili naše pradede in zaeno so jim vzeli narodno in politično svobodo. Iz prej svobodnih Slovencev so napravili sužnje, katerim so pobrali vse: svobodo in premoženje. Slovensko ljudstvo je na svoji lastni zemlji postalo suženj nemških priseljencev. Nemški plemenitashi so nam ugrabili najlepša posestva. S slovenskimi žulji in s slovenskim znojem so si postavili po gričih svoje utrjene gradove, odkoder so kruto gospodarili nad našim ubogim ljudstvom. Bili so gospodarji njegovega imetja in življenja. Naš narod jim je tlačanal. Niso pa delali z njim kot s človekom, ampak kot z živino. Naš kmet je bil popolnoma odvisen od samovolje teh tujcev. Tlačanal jim je kot črna živina.

Ko pa je privihral v naše dežele divji Turek, se je nemški graščak zaprl s svojimi ljudmi v svoj utrjeni grad, slovenskega kmeta pa je prepustil njegovi usodi. Turek je slovenskim tlačanom požgal domovja, njihove drage pa odpeljal v sužnjost. Nemški graščak pa je iz svojega grada navadno vse te grozovitosti mirno opazoval, čeprav bi bila njegova sveta dolžnost, da bi te nesrečnike ščitil.

Pri takih okolščinah je morala zavreti tudi mirna slovenska kri. Nastala je doba kmečkih ukorov. Nemški graščak je potlačil ta upor; nad nesrečnimi kmeti pa se je strahovito maščeval.

Ko smo po francoski revoluciji in zlasti po letu 1848. začeli Slovenci živeti samostojno narodno življenje, so bili ravno naši Nemci tisti, ki so nas v tem razvoju najbolj ovirali. In to delajo tudi še danes. Za vsako najmanjšo in najprimitivnejšo pravico se moramo boriti z Nemci leta in leta. Nemci nam odrekajo sploh pravico do narodnega obstoja. Potujčujejo nam našo dečo. Tlačijo nas gospodarsko, odrekajo nam politične pravice in povsod stavijo zapreke našemu kulturnemu napredku. Ošabno se šopirijo na naši zemlji. Nemški veleposestnik ima najrodovitnejšo zemljo v svoji lasti. Na najvplivnejših uradniških mestih v naši domovini sede Nemci. Nemški trgovci bogati od slovenskih odjemalcev. Nemškemu tovarnarju kopičijo bogastvo slovenski žulji. Sploh Nemci pri nas živijo na račun slovenskega gospodarskega procesa. Mi pa životarimo. Poleg tega nas pa Nemci prezirajo in teptajo

naše narodne pravice. Pri nas imajo Nemci vse, kar hočejo, nam pa se jemlje še tiste malenkosti, kar smo si po trdem boju priborili.

Tako ne more iti več dalje. Mi Nemcev ne sovražimo, smo preveč miroljubni narod. Toda Nemci morajo sami uvideti, da morajo proti nam zavzeti že stališče pravičnosti in enakopravnosti. Kot so pa sedaj razmere, ne moremo živeti mirno drug poleg drugega. Mi hočemo pravico tudi za se. Na svoji zemlji hočemo biti enakopravni. To je prvi pogoj našega narodnega obstoja in življenja. Ako pa se Nemci nečejo mirno dogovoriti, mora nastati med njimi in nami boj na življenje in smrt. Ta boj je potem nujen, ker tako zahteva naš narodni obstoj in naša narodna čast.

Politični razgled

Državni zbor.

Dne 20. decembra je bila zadnja seja državnega zbora. Zbornica nastopa sedaj božične počitnice. Poslanci pa bodo vlekli tudi med počitnicami mastne dijete. To je posebno všeč našim klerikalnim poslancom. Po 20 K imajo na dan, dobrega in koristnega pa ne naredijo niti za en ficek. Zadnji dan je zbornica sklenila v največji naglici nekaj drobtinic. Sedaj pa grejo poslanci domu, da se malo »odpočijejo«.

Italijansko - turška vojska.

Arabi in Turki so svoje taborišče preložili 50 kilometrov dalje od Tripolisa. Pri Aziziji se zbirajo dobro oborožene arabske čete. Dne 12. decembra je 7000 Italijanov po hudem boju prišlo do Elfatimeha. Proti gorovju pa bo prodiranje silno težko, ker imajo Turki dovolj četa na razpolago. Turški sultan se je baje izrazil proti velikemu vezirju, da pri sedanjih razmerah nikakor ne odneha od vojske in da se raje odpove prestolu, kot pa da bi privolil v odstop Tripolitanije in Cirinejke. Nekateri francoski avijatiki hočejo s svojimi aeroplani biti na pomoč Turčiji proti Italiji. Samo če jim bo Francija to dovolila.

Razgled po Kranjskem

r Ljubljana ima župana. V ponedeljek, dne 18. decembra je bila po petnajstih mesecih zopet prva seja občinskega sveta bele Ljubljane. Otvoril jo je starostni predsednik gosp. Ivan Bonač. Na dnevnem redu je bila le volitev župana. Izvoljen je bil županom gospod dr. Ivan Tavčar, neustrašeni bojevnik in voditelj narodno-napredne stranke, eden najbolj značajnih mož, kar jih ima slovenska domovina. V njegove roke je sedaj izročena usoda slo-

venske prestolnice. On je gotovo mož na na mestu. Storil bo vse, kar bo v njegovi moči v proevit Ljubljane, v blagor njenege prebivalstva. Toda klerikalne hijene bodo še nadalje skušale na vse mogoče načine oškodovati to napredno trdnjavo. V zadoščenje pa naj nam bo, da tista dva človeka, ki sta najbolj ostudno ruvala proti Ljubljani, namreč Kregar in Štefe, čeprav sta bila izvoljena v občinski svet, se seje nista smela udeležiti, ker sta v preiskavi radi goljufije. Dr. Tavčarju, ki je v avstrijskih političnih krogih znan kot eden najboljših govornikov, kar jih imamo v Avstriji, je ob priliki izvolitve prejel brzoglavne čestitke od prvih slovanskih politikov. Čestitali so mu med drugimi tudi bivši ministri: Fiedler, Pacak, Prašek. — V Ljubljani pa se zopet bližamo rednim razmeram. Novi občinski svet pa bo imel polno posla, da vsaj deloma zaceli rane, ki jih je Ljubljani prizadejala klerikalno-nemška nadvlada.

r Dopolnilne volitve v trgovsko in obrtno zbornico. Uradni list razglašuje, da so volilni imeniki za dopolnilne volitve v trgovsko in obrtniško zbornico razpoloženi v splošen vpogled v Ljubljani na mestnem magistratu, na deželi pa pri e. kr. davčnih uradih, in sicer od 21. decembra do vstevšega 3. januarja 1912. Iz trgovske in obrtne zbornice izstopijo letos ti - le zbornični svetniki: iz trgovskega odseka: iz 2. kategorije: Urban Horvat, Viktor Rohman in Feliks Urban; iz 3. kategorije: Fran Zorec, Fran Šubelj in Pavel Velkavrh; iz obrtne odseka: iz 1. kategorije: Andrej Gassner; iz 2. kategorije: Vinko Majdič, Ivan Rakovec, Ivan Schrey in Filip Supančič; iz 3. kategorije: Josip Globelnik. Izstopi torej iz zbornice 12 svetnikov. Izmed teh jih je 6 naprednjakov, 5 klerikalcev in 1 Nemeec.

r Kletarski tečaj v Metliki. Kmetijska šola na Grmu priredi v ponedeljek, dne 22. januarja dvodnevni kletarski tečaj. Predavalo se bo o sestavi vina in njenem vplivu na dobroto vina. O umnem kletarjenju, pretakanju, čiščenju in filtriranju vina. O ravnanju z vinsko posodo. O boleznih vina in zdravljenju pokvarjenega vina. Pouk bode teoretičen, kakor tudi v zvezi s praktičnimi vajami v kleti. Kdor se želi tečaja udeležiti, naj se priglasil po dopisnici do 10. januarja pri ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu (pošta Kandija). Pristop k praktičnim demonstracijam se bode dovolil le omejenemu številu udeležencev.

r Za Ciril - Metodov obrambni sklad so se nadalje priglasili: 950. Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Šmarju pri Jelšah v spomin dr. Jos. Vošnjaka (nabrala in poslala 100 K); 951. posojilnica v Ormožu (poslala 200 K); 952. ženska podružnica v Ribnici (plačala 200 K).

r Domače blago upoštevati v prvi vrsti je dolžnost vsake zavedne slovenske

gospodinje, posebno, če to domače blago niti glede kakovosti ne zaostaja za drugimi, ali je pa celo še boljše. O kolinski kavni primesi je znano, da je edino, res domače blago te vrste, znano pa je o nji tudi, da je najboljši kavni pridatek. Zato je dolžnost vsake zavedne slovenske gospodinje, da kupuje samo Kolinsko kavno primes.

Kdor slabo prebavlja, mnogo trpi! Iz znanstvenih spisov kralj. medic. univerzitetne klinike v Napolju izvemo, da se po vsakodnevem zauživanju majhne količine naravne **Frane Jožefove** grenčice, ako se vzame na tešče, ne samo zboljša delovanje želodca, ampak se tudi oslabeledost čreves v mnogih slučajih zmanjša v toliki meri, da ni potreba vporabljanja druga zdravilna sredstva. 15

o Dolenjske novice o

d **Vače.** Lov na naročnike »Domoljuba« je bil koncem preteklega leta v naši fari strahovit. Marinarice so na povelje kaplana Majdiča hodile od hiše do hiše ter vsiljevale to smrdljivo kadilo kar na debelo. In res prihaja na našo pošto tega preležanega blaga kar cele kupe, tako da nekateri naročniki dobijo kar po pet, časih pa še več iztisov ene številke. Mnogi so plačali naročnino le vsled tega, da so se odkrižali cigansko nadležnih vsiljivk, zato leži v večih hišah ta trositelj laži in obrekovanja nedotaknjen. Mnogo naročnikov pa je celo takih, ki niti brati ne znajo. Ko je Majdič štel svetle kronce, namenjene »Lažiljubu«, si je mel veselja roke in rekel: Lepo število naročnikov in s temi nam je tudi vsepovsodi zmaga zagotovljena. Varal pa je Majdič sam sebe in varale so ga kronce, kajti v letu 1911 je Majdič na Vačah ravno toliko prišel naprej, kakor polž čez plot. Stara resnica je, da se človek s čitanjem dobrih in podučnih knjig in časopisov najbolj izobrazuje, zato svetujemo, da si vsak napredno misleči gospodar naroči »Slovenski Dom«, ki je glasilo slovenskega kmeta. »Slovenski Dom« priobčuje dopise iz vseh krajev naše domovine in prinaša vse novice tudi iz drugih krajev. »Slovenski Dom« je tisti, ki se poteguje tudi za naše narodne pravice in zato je naša dolžnost, da ga razširjamo s tem, da mu pridobimo kar največ naročnikov. — Vsako sled naj izgubi lažnjivi »Domoljub«, z njim pa naj se nadomesti »Slovenski Dom«, ker le na ta način bomo prišli do cilja, ki nas vodi do prave poti. Zatorej, vsak zaveden mož in mladenič bodi naročnik »Slovenskega Doma«.

d **Vače.** Klerikalna hudobija ne miruje. Na Lenartovo nedeljo sta dva vrla napredna fanta nekaj motila Čuke in marinarice pri popoldanski pobožnosti v gostilni žapuškega Franceljna. Kar tožili so, toda nič niso opravili. Molčali bodo pa o napadalcu, ki je na Miklavžev večer napadel Zajčevega. Ko bi bil naš somišljenik,

bi bilo že vse orožništvo na nogah. Pred enim mesecem je v Kandršah Brvarjev Lisjak streljal na posestnika Tiča. Pa je bilo vse dobro. Največ se zoper »Slovenski Dom« hujska v Osoletovi gostilni. V tej gostilni ne poznajo nobene policijske ure. Pijančuje in pleše se pogosto do ranega jutra. Da Majdiča pri Osoletu nikoli ne manjka, tega nam ni treba praviti. Ker nima nikdo drugi toliko žeje. Sebe in svojih koštrunov Majdič nikoli ne vidi. Poznamo se.

d **Iz Boštanja.** Trgovci v Boštanju prodajajo staro blago najdražje, tako jim očita nekdo v »Domoljubu«. Maše seveda so zelo poceni; časih je stala 2 K pri podružnici, ali sedaj so bolj po ceni, stanejo samo 5 K. Kje ima dotični dopisnik kaj pojma o trgovini, da se v to vtiče, kar ga popolnoma nič ne briga. Boštanski trgovci imamo samo dvorazredno ljudsko šolo, ali ne damo se prodati, ne pri trgovini, ne pri volitvah za noben denar, še celo župniku ne, ako ima prav osem gimnazij in lemenat. Kaj bi se taki ljudje vtikali v trgovske stvari, ki ne zastopijo popolnoma nič pri trgovini; oni znajo le blatiti in obrekovati po »Domoljubu«. Dotičnik strelja v »Domoljubu« kozle in teleta; ali za kože mu ni dosti, le kar je v koži, zato se je spravil tudi nad mesarje. Meso je okusno in kdor to meso je in še vino zraven pije, lahko kriči in vpije ter čez druge zabavlja. Pozor kmetje in mesarji, da boste temu gospodu vse dražje prodajali. Plača naj kilogram po 5 K, ker tudi maša se je podražila — stane 5 K. — Občinske volitve so pred durmi. Ljudje, poslušajte tiste, ki znajo pametno gospodariti, ne pa tiste, ki niti ne vedo, kaj se pravi dandanes svoj kruh s svojim delom služiti.

d **Zadruga svobodnih rokodelskih in dopuščenih obrtov v Mokronogu** naznanja, da se vrši preizkušnja pomagalcev dne 6. januarja 1912 dopoldne ob 9. v salonu gostilne gospe Marije Majcen pri »Stari pošti«. Prošnjo za pripustitev je vložiti pri načelstvu do 28. decembra 1911.

d **Št. Rupert.** Zadnji »Domoljub« tolaži svoje backe, da še dobe nagrade od zadnjih premovanj, tolaži pa tudi naprednjake. Vemo pa, če bo kaplan delil nagrade, koliko smemo pričakovati od njega. Dalje očita županu, da ni razglasil, da bo premovanje. Ali je bilo premovanje? Ali se ni slišala kletev iz ust domov gredočih kmetovalcev, ki so stali od 3.—5. ure — zastonj na Mirni in čakali premovanja. — Čemu pa se je potem deželni živinski nadzornik Legvart pripeljal z deželnim avtomobilom v Št. Rupert? Sicer ga pa Štrajhar tudi zastopa. Saj on ni več duhovnik, postal je vse drugo, kakor kaže njegov obriti obraz. Agitator, mlekar, zavijač, obrekovalec itd., ta imena bi mu bolj pristojala. Ni mu zadosti, uničevati ugled poštenih ljudi, ni mu zadosti podlo denunciranje, ni mu zadosti, da je napravil sovraštvo med vaščani in sosedi, celo med bra-

ti. Ne, ni še zadosti tega njegovim podlostim! Spravil se je celo nad mirne ljudi, ki nikomur nič žalega ne store. Spraviti hoče tudi take v sovraštvo. Da, g. Štrajhar, ko bi vi vedeli, kako strašno ste osovraženi med lastnimi pristaši, že davno bi pobrali šila in kopita in svoj podli značaj in šli — na Studenec. Vas se res ne more smatrati za zdravega v glavi, kajti takih podlih sredstev, kakor vi, se ne poslužuje več človek pri zdravi pameti. Sledite nasvetu, ki ste ga dali piščalkarjem. Naš kaplan bi že davno rad izginil od nas, toda fajmošter ga ne pusti! Boji se namreč, da bo moral prevzeti on njegovo stališče. In, ali veste, kdaj izgine Štrajhar iz Št. Ruperta? Kadar bo spravil občino v klerikalni tabor, tako je rekel sam. Zakaj? Da bo padla mlekarina na občino. Ali ni to jasno kot beli dan? Najuglednejši pristaši njegove stranke majejo z glavami nad njegovim početjem. Kje so mlekarne, kje konzumi, ki so jih ustanavljali kaplani? Šli so v franže, kaplani so bili prestavljeni in kmetje — člani so plačevali, da so bili črni. Zato pa se tako peha kaplan in agitira z vsemi sredstvi, da bi dobil občino v svoje roke. Tako je, pa nič drugače! Fajmošter je oznanil, da bo izpraševal pri velikonočnem izpraševanju o upanju in ljubezni. Pa veste, agitiral in zabavljal je! Zato pa je reklo tudi mnogo pametnih ljudi: »Ne gremo več, tako izpraševanje je skoro vsako nedeljo v cerkvi pri pridigi!« Takih sredstev se poslužujejo, a dosegli bodo isto kakor lani — ploh.

d **Št. Rupert.** Kaplanu Štrajharju v spomin:

Na nebu je dan, nad gorami je dan,
a zarjo zakriva naš Štrajhar kaplan.
Oj, pridi na dan, ti kmetič udan,
da mu bodeš pokazal, da si še zemljan.
Vsi torej na dan, vstajenja je dan
in v klerikalizmu bo Štrajhar le sam.
Kdor pa je zaspan, bo Štrajharju udan;
No, Štrajhar sam kaže, da kmetu ni udan.

d **Narodna Čitalnica v Kostanjevici** je na svojem zadnjem občnem zboru dne 17. t. m. izvolila za predsednika gosp. Jožeta Kendo, notarskega kandidata. Kakor čujemo, namerava Čitalnica prirediti v letu 1912 več veselje z gledališkimi predstavami, katere tudi kmečko ljudstvo rado obiskuje. Dobro bi bilo, če bi se oživela tudi že tako dolgo pričakovana ljudska knjižnica.

d **Napredno-politično in gospodarsko društvo za kostanjeviški okraj** vabi na sestanek zaupnikov narodno-napredne stranke, ki bo v nedeljo, 24. t. m. popoldne pri gosp. Stritarju v Sv. Križu pri Kostanjevici. Somišljeniki, pridite v velikem številu!

d **Novi občinski odbor v Kostanjevici** je oddal zaupnico in zadoščenje prejšnjemu županu s tem, da je v celoti sprejel in odobril proračun za leto 1912, ki mu ga je ta predložil v sklepanje.

d **Kmetijska podružnica v Kostanjevici** vabi svoje člane na občni zbor, ki se vrši v torek dne 26. t. m. v prostorih nove šole ob 3. popoldne. Na dnevnem redu je 1. poročilo načelnika, 2. volitev novega odbora, 3. pobiranje udnine za leta 1912, 4. gospodarski razgovor in 5. predlogi udov. Pri tej priliki se bodo sprejemala naročila za modro galico, žveplo, umetna gnojila, klajno apno in druge kmetijske potrebščine. Ker se namerava osrednja družba tekom prihodnjega leta v zmisla nastalih novih kmetijskih razmer preosnovati, se bode ta sprememba e. kr. kmetijske družbe kranjske članom tudi na občnem zboru razložila in pojasnila. Če bodo kmetovalci pokazali svoje zanimanje za kmetijski napredek, bode podružnica v novem letu lahko veliko koristnega dosegla za svoje ude in druge kmetovalce. V prvi vrsti pa morajo kmetje sami storiti svojo dolžnost s tem, da v čim največjem številu pristopijo h kmetijski družbi. Zato se bodo na občnem zboru sprejemali tudi novi člani.

d **Št. Janž na Dolenjskem.** Pretečeni teden je nas Št. Jance doletela velika čast, obiskal nas je sam prevzvišeni škof Tone ter neki Kalan. Prišla sta na neke »duhovne vaje«, katere so trajale kar skupaj štiri dni. Ljudje, posebno oni, ki so kdaj vojaške služili, pa vedo, kaj se to pravi »vaje« in mislili so, da pride vse polno teh ljudskih osrečevalcev skupaj, kot pri vojaških vajah vojakov, ker beseda »vaje« isto pomenja. Prišla sta pa samo omenjena dva gospoda, pa ne na »vaje«, ampak liberalce spreobračat. Prižnica, spovednica, oboje je ta čas služilo le političnemu namenu, božje besede pa skoraj slišati ni bilo. Grozno je Kalan zabavljajl čez napredno časopisje, posebno pa čez »Slovenski Dom«. Tudi gospodov A. Ribnikarja in J. Reisnerja ni mogel pustiti na miru, ter s tem sam po sebi čevlje vrezal, ko je dejal, da v njiju tiči volk v ovčji obleki. Hvalil je Orle in grajal Sokole, češ, da so brezverci, akoravno so se vsi udeležili sv. zakramentov. Škof je pa z vso vnemo govoril v duhu svoje rdeče brošure in kar zamaknjeneja je bilo videti, ko je govoril o »tako srečnem« zakonskem stanu. O plesu in pijači — čeravno ne v veliki meri, je dejal — da je to taka priložnost za grešiti, kot se suh les in slama hitro vnameta, oh, oh, kako to gori, gori . . . V spovednici se je pa posebno odlikoval Kalan ter spovedanca najprvo vprašal, kakšne časopise čita in pri kakšnem društvu da je. Brez vsake izjeme so šli vsi naročniki »Slovenskega Doma« s ta »suh« od spovednice, češ, da je to neodpustljiv greh. Koliko je na tem resnice, uvidi prav lahko vsak čitatelj naprednega časopisja, da je to le strah pred klerikalnim polomom, ki se čim dalje bolj bliža. Zatorej pa ostanemo še vedno naročniki »Slovenskega Doma«, saj je ta list eden najboljših naših prijateljev, kateri nam davkoplačevalcem brez pardona razkrinkuje nikdar site, lumparske pijavke. Če se

spomnimo na Kalanove besede, ko je v teh dneh nekoč rekel: »Sedaj lahko hodite v cerkev, ko nimate drugega dela doma, kot da v »luft« gledate.« Nas mora največji srd prijeti do takih ljudi, ki ne poznajo drugega, nego dobro jesti in piti, iz nas se pa norčevati. Kdo pa mesto nas plača davke, ali Kalan, ali kak drugi takšni ljudski osrečevalci? Kdo bo mesto nas sedaj v zimskem času mesto nas izrigoval za 50.000 trt opustošenih vinogradov, ki so potom občine naročene? Koliko lepše bi bilo za oba, da bi doma ostala, ali pa, ko sta že ravno bila tukaj, šla v vinograde malo poskusit, kako se s krampom vsakdanji kruh služi. Št. Janž pa je bil napreden in ostane, če pride še kdaj k nam kak Bonaventura in Kalan, ali pa nikoli več. Zatorej naj jima na vse vekov veke po ušesih doni občeznana pesmica: »Mi pa ostanemo, kakor smo b'li, enega srca, enih misli . . .«

d **Klerikalno volilno zločinstvo.** Kakor smo že poročali, so bile dne 4. decembra občinske volitve v Prečni. Ker je čutil župan Vintar, tast šentpetrskega Jozna Bojanca, da se mu županski stolec maje in da je zmagala stranka neodvisnih kmetov, ni hotel začeti s skrutinijem takoj, ker je upal na ta način podaljšati življenje svojemu županovanju. Cel volilni akt so zavezali, zavili in zapečatili ter ga spravili v neko sobo stare šole. Za skrutinij so določili dan 14. decembra. **V noči pred 14. decembrom pa se je nekdo vtihotapil v staro šolo, raztrgal zavoj volilnega akta ter glasovnice in zapisnike potrgal, uničil in odnesel, tako, da se drugi dan skrutinij ni mogel vršiti.** Brez dvoma je naredil to kak klerikalce, hoteč doseči s tem nove volitve, pri katerih bi prišli volit tudi tisti klerikalni volilci, ki dne 4. decembra iz sovraštva do župana Vintarja niso prišli. Vintarja namreč nihče ne mara, tudi klerikalci ne. Odgovoren za zločin je župan Vintar, ker volilnega akta ni dovolj varno shranil. Zločinec je seveda Vintarju ustregel, ker upa Vintar z novimi volitvami doseči boljše uspehe. **Toda nove volitve se ne smejo vršiti. Obnoviti je treba le ves volilni akt, napraviti le nekak duplikat. Zato bi smeli voliti zdaj samo tisti, ki so volili že dne 4. decembra, tisti, ki so takrat izostali, zdaj nikakor ne smejo voliti.** Kdo zadnjič ni volil, to naj doženejo orožniki, pa magari če izprašujejo od hiše do hiše. Vsak, kdor je volil dne 4. decembra, bi zdaj ne smel voliti drugače, kakor 4. decembra, kar se bo dalo pa seveda težje kontrolirati. Na noben način pa zdaj ne smejo voliti tisti, ki dne 4. decembra niso volili. Če so volilni imeniki tudi uničeni, se glasom § 17 e ne sme zdaj vzeti v imenik nihče, ki ni bil že prej v njem. Pa našem mnenju se torej ne sme razpisati čisto novih volitev, temveč naj se po analogiji, kakor se obnavljajo akti drugih uradov, če se izgubijo, le ves volilni akt obnovi, oziroma dožene, kako je izpadla prva volitev.

Oblasti naj pa župana Vintarja strogo vprašajo, če ne ve morda on kaj natančnejšega o storjenem zločinu.

d **Vrh.** Od raznih krajev so poročila v »Slovenskem Domu«, le iz vrhovske občine ne. Zato pa, g. urednik, sprejmite tudi od nas nekaj. Mi imamo prav veselega kaplančka, ki prireja cele plese. Miha Kic pa jim igra na pijano, ki mu je bilo že zarubljeno, pa ga mu je žena zopet rešila. Ženske imajo tega kaplančka silno rade. Vedno letajo k njemu na dom, vedno se jih polno gnete okrog spovednice. Ta kaplanček je tako sloveč postal, da prihajajo ženske k njemu tudi iz bolj oddaljenih krajev. Kadar bo zopet kak bal pri kaplančku, vam bom že sporočil.

d **Jesenice na Dolenjskem.** Poročil se je naš somišljenik gosp. Jos. Tomšič ml., fotograf iz Jesenic z gđ. Taro Tinta iz Gorenjega polja na Goriškem. — Novoporočencema najiskrenejše čestitke! — G. Tomšič ml. pa naj še dalje deluje za narodno in napredno probujo Vel. Doline. — Župnik Janez Gnjevda v Vel. Dolini je bil dne 29. novembra obsojen pred sodiščem v Kostanjevici na 500 K denarne kazni, ker je obrekoval grajščinskega oskrbnika. Prejel je plačilo za svoj greh. Duhovniki si dandanes res že vse dovolijo v svojem napuhu in vsemogočnosti. Pa tudi zanje so zakoni in postave in jih bomo vedno bolj klicali na pomoč proti njihovim grehom.

o Gorenjske novice o

g **Iz Medvod** nam pišejo: Naše občinske volitve so bile za nas poučne in — zabavne. Prepričali smo se navzlic nasprotni zmagi, da smo mi samostojni volilci v večini in da nam treba le združenja, organizacije in izgine klerikalna stranka z vsemi pomarančami vred. Ljudstvu se odpirajo oči in še tisti, ki imajo ajdovico v glavi, spoznavajo, da je »božjim namestnikom« prva skrb za kraljestvo tega sveta in da se predvsem povprašujejo, kaj bomo jedli, kaj bomo pili, s čim se bomo oblačili, prav tako, kakor neverniki. Vsem vam, cenjeni soobčani, ki ne marate biti pod ožlindranim varuhom, svetujem iskreno, združite, organizirajte se kot zavedni, samostojni možje in otresli se bode te pijavke in samojedov in živeli kot svobodni ljudje na svoji zemlji, trdno prepričani, da bo imel potem hudi mnogo manjšo žetev. — Ob volitvah nam je poskrbel naš Pomarančar v obilni meri za zabavo. Tega svetnika je spremljal na njegovem agitacijsko-apostolskem potovanju z Jurjevim konjem časih tudi smleški kaplan Fronc in ko je fajmošter strahoval neubogljive volilce, češ, ne dobe nobenih podpor, ako z njim ne volijo, je kaplan Fronc dajal svojo sopomoč z žugajočo svojo roko. Ta kaplan Fronc Šmid je velik domišljavec in vzorčan »ljudske stranke«. On zahteva, naj se ga kliče »gospoda« (kdaj je Kristus to zahte-

Ker je »Slovenski Dom« edino napredno glasilo samostojnega slovenskega kmeta, pričakujemo, da si ga z novim letom naroči vsak zaveden in samostojen kmet. Apelujemo na vse napredne gostilničarje in trgovce, posebno pa na zaupnike napredne stvari, da širijo list in dobivajo zanj nove naročnike. List se ne tiska z dobičkaželjnostjo, temveč edino za to, da naše ljudstvo na deželi sliši vedno dva zvona in da se svobodno odloča za svoje koristi.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.

Prostovoljno se prodaja 99

POSESTVO

obstoječe iz hiše, gospodarskega poslopja, njive košenice in travniščice za petero govedi in z rigolanim vinogradom, kjer se pridelava približno do 50 vedrov vina. Cena 6000 K. Natančna poiasnila daje: **Jožef Trušnik v Marendolu, p. Tržišče, Dolenjsko.**

NAŠA ANČKA.

Mična povest v ilčni obliki, ki ne sme manjkati v nobeni knjižnici. Stane samo 80 vin. in se dobiva v vseh večjih knjigarnah. 97

Posojilnica in hranilnica v Moravčah

obrestuje hranilne vloge po

4-75 %

in daje posojila po

6 %

Urađuje v lastnem, Zadrúžnem domu, vsako nedeljo od 1 do 5 in vsako sredo od 4 do 6 ure. 51

Nihče se še ni pokesal, . . . ki je kupil pri meni . . .

namreč mnoga pismena priznanja dokazujejo, da so moji aparati najboljši.

Velika zaloga gramofonov, plošč, šivank i. t. d.

A. RASBERGER,

Ljubljana, Sodna ul. 5.
(Zraven c. kr. sodnije.)

Izbera

je lahka, kajti kakovost odloča. — Slast pravega zagrebškega :Francka:, njegova jakost, in krasna barva usposablja ta izdelek najboljšim kavnim pridatkom, ki bode tudi Vas trajno zadovoljil

III

Za živinorejce

priporoča

klajno apno, redilni prašek za konje, govejo živino in svinje. Fluid za konje, grenko sol, zmlet kolmoš, encian i. t. d.

„ADRIJA“

drogarija, konces. prodaja zdravilnih zelišč in strupov za lovske in tehnične namene v Ljubljani, Selenburgova ul. št. 5. Naročila se izvršujejo z obratno pošto.

Kri! in dober zajutr dosežejo odrasli in otroci, bolni in zdravi. Polovico stroškov prihranite v gospodinjstvu na kavi, sladkorju
Moč! in mleku, ako pije **SLADIN**,
Zdravje! to je dr. pl. Trnkóczyja **SLADNI ČAJ.**

En zavoj velja 50 vin. Dobiva se povsod. Po pošti se naroča najmanj pet zavojev po povzetju pod naslovom v glavni zalogi. . .

Lekarna pl. Trnkóczy

. . . v Ljubljani zraven rotovža. . .

10 zapovedi

za kmetovalca in 10 zapovedi za zdravje, vsake posebej na papirju tiskane, dobi vsak človek zastoj, tudi po pošti, ako po nje piše v lekarno Trnkóczy zraven rotovža v Ljubljani.

Žrne cene v Ljubljani

	Cena			
	od		do	
	K	h	K	h
1 kg govejega mesa I. vrste . . .	1	80	2	—
1 „ „ „ II. „ . . .	1	80	1	80
1 „ „ „ III. „ . . .	1	20	1	70
1 „ telečjega mesa . . .	1	60	1	88
1 „ prašičjega mesa (svežega) . . .	1	60	2	—
1 „ „ „ (prekajenega) . . .	1	80	2	—
1 „ koštrunovega mesa . . .	1	50	1	60
1 „ jagnjetovega mesa . . .	1	60	1	80
1 „ kozličevega mesa . . .	1	80	2	—
1 kg masla . . .	2	50	2	60
1 „ masla surovega . . .	2	40	2	50
1 „ masti prašičje . . .	2	16	2	20
1 „ slanine (špeha) sveže . . .	1	80	2	—
1 „ slanine prekajene . . .	1	90	2	—
1 „ sala . . .	1	90	2	—
1 „ surov. margarinskega masla . . .	—	—	0	—
1 „ kuhan. margarinskega masla . . .	1	90	2	—
1 jajce . . .	—	09	—	10
1 l mleka . . .	—	20	—	—
1 „ „ posnetega . . .	—	8	—	10
1 „ smetane sladke . . .	—	—	—	—
1 „ „ kisle . . .	1	—	1	10
1 kg medu . . .	1	40	1	60
1 „ čajnega surovega masla . . .	3	27	3	60
1 piščanec . . .	1	30	1	50
1 golob . . .	—	48	—	54
1 raca . . .	2	30	2	50
1 gos . . .	6	—	7	—
1 kapun . . .	—	—	—	—
1 puran . . .	6	50	7	50
100 kg pšenične moke št 0 . . .	37	20	—	—
100 „ „ „ „ 1 . . .	36	80	—	—
100 „ „ „ „ 2 . . .	36	40	—	—
100 „ „ „ „ 3 . . .	35	80	—	—
100 „ „ „ „ 4 . . .	35	00	—	—
100 „ „ „ „ 5 . . .	34	40	—	—
100 „ „ „ „ 6 . . .	33	80	—	—
100 „ „ „ „ 7 . . .	31	—	—	—
100 „ „ „ „ 8 . . .	20	—	—	—
100 „ koruzne moke . . .	25	—	—	—
100 „ ajdove moke . . . I. . .	47	—	—	—
100 „ ajdove moke . . . II. . .	45	—	—	—
100 „ ržene moke . . .	32	—	—	—
1 l fižola . . .	—	28	—	40
1 „ graha . . .	—	36	—	—
1 „ leče . . .	—	32	—	36
1 „ kaše . . .	—	22	—	24
1 „ ričeta . . .	—	20	—	22
100 kg pšenice . . .	24	—	—	—
100 „ rži . . .	21	—	—	—
100 „ ječmena . . .	18	80	—	—
100 „ ovs . . .	21	—	—	—
100 „ ajde . . .	23	—	—	—
100 „ prosa belega . . .	19	—	—	—
100 „ „ navadnega . . .	—	—	—	—
100 „ koruze, nove . . .	19	—	—	—
100 „ krompirja . . .	9	—	9	50

Lesni trg.

Cena trdemu lesu 9-50 do 10 K.
Cena mehkeemu les 8 do 8-50 K.

Trg za seno slamo, in stello.

Na trgu je bilo

voz sena

„ slame

„ stelle

„ detelja

Loterijske številke.

Dvignjene v soboto, dne 16. decembra 1911.

Trst: 84, 63, 24, 30, 21.

Linc: 59, 10, 40, 52, 8.

Dvignjene v sredo, dne 20. decembra 1911.

Praga: 52, 29, 53, 68, 70

Fr. Mally & dr.

parna opekarna v Srednjih Gameljnih
pisarna v Ljubljani na Resljevi cesti 2.

priporoča svojo izbrano

„ zarezano

strešno „

„ (falc) in

zidno „

OPEKO

„ na stroj „

„ v vsaki „

„ množini. „

Ustanovljena 1882.

Pošt. hranilni račun št. 828.406.

Telefon šte. 185.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, na Dunajski cesti št. 18, v Ljubljani

v lastnem
zadružnem
domu ➔

v lastnem
zadružnem
domu ➔

je imela koncem leta 1909 denarnega prometa **81,116.121 kron 11 vin.**

➔ upravnega premoženja **20,775.510 kron 59 vinarjev.** ➔

Obrestuje hranilne vloge po **4½%**

brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Sprejema tudi vloge v tekočem računu v zvezi s čekovnim prometom ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog nad **kron 20,000.000.**

Posojuje na zemljišča po 5¼% s ½% na amortizacijo ali pa po 5¼% brez amortizacije. Na menice pa po 6%. Posojilnica sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizacije dolga.

Uradne ure vsak dan od 8.—12. in od 3.—4.

Cementne cevi v vseh merah, barvaste plošče za tlak, cementna opeka l. t. d.

Kranjska betonska tvornica Tribuč & Komp., Ljubljana

Pisarna, delavnice in skladišča na Tržaški cesti. Telefon št. 296.

Stopnice, okviriza vrata (bangerji), korita, nagrobni spomeniki, stebri, balkoni l. t. d.

Svoj izdelek **ostro žgane**

strojne zidne in
zarezane strešne

opeke

priporoča

J. KNEZ V LJUBLJANI.

prve vrste

Sprejme tudi zastopnike za razprodajo zarezanih strešnikov.

Valjčni mlin v Domžalah

I. BONČAR, Ljubljana.

Centralna pisarna in skladišče: Vegova ul. 6.

Telefon interurb. št. 129. Telefon interurb. št. 129.

Priporoča pšenično moko izvrstne kakovosti kakor tudi otrobe in druge mlevske izdelke.

Zastopstvo in zaloga v Gorici: Peter Gruden & Comp., Stolni trg št. 9.

Zastopstvo za Trst z okolico, Dalmacijo in Furlanijo: L. Ungar, Trst, poš. predal

3

Ustanovljeno 1832.

Priznane najboljše

oljnate barve

zmlete s stroji najnovejše sestave, prekašajo vsako konkurenco po finosti, ki omogočijo z jako majno množino pobarvati veliko površino, razpošilja po nizkih cenah

Adolf Hauptmann .s. Ljubljana

6 prva kranjska tovarna oljnatih barv, firneža, laka in steklarskega kleja.

Zaloga slikarskih in plesarskih predmetov.

Ilustrovani ceniki se dobe brezplačno.

Ustanovljena leta 1831.

Ustanovljena leta 1831.

Največja zavarovalnica avstro-ogrske države

C. kr. priv. občna zavarovalnica Assicurazioni Generali v Trstu

Glavni zastop v Ljubljani, Marijin trg, Sv. Petra cesta št. 2, v lastni hiši.

Zavaruje zoper požar na poslopijih, pohištvu in blagu, tatinski vlom, škode vsled prevažanja, poškodbo zrcal in zvonov. — Na življenje in za doto v vseh mogočih sestavah. — Tekom leta 1909. zavarovalo se je 17.230 oseb za kapital na 143 milijonov kron na življenje. — Družba je izplačala za škode nad 977 milijonov kron. — Premoženje družbe znaša nad 366 milijonov kron. 21—26

Priporočamo našim **Kolinsko cikorijo**

✱ ✱ gospodinjam ✱ ✱ iz EDINE slovenske tovarne v Ljubljani.

Najbolj varno naložen denar!

Denarnega prometa do 31. dec. 1901
nad 564 milijonov kron.

Stanje hranilnih vlog
nad 40 milijonov kron.

Rezervni zaklad nad
1,200.000 kron.

Največja slovenska hranilnica!

Za varčevanje ima vpeljane lične
domače hranilnike,
v podporanje slovenskih trgovcev in
obrtnikov pa

Kreditno društvo.

Posoja na zemljišča po 5 % in proti po-
plačevanju dolga po najmanj 1/4 %
Dolžnik pa more svoj dolg poplačati tudi poprej,
ako hoče. Posoja se tudi na menice in
vrednostne papirje.

Mestna hranilnica ljubljanska

v Ljubljani, v lastni hiši, v Prešernovi ulici št. 3

sprejema vloge vsak dan in jih obrestuje po

4 1/4 %

brez odbitka. Nevzdigljene obresti pripisuje vsakega pol leta h kapitalu. Sprejema vložne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar. — Denar in knjižice se lahko pošiljajo po pošti. — Za varnost vložnega denarja jamči zraven rezervnega zaklada še mestna občina ljubljanska z vsem premoženjem in z vso davčno močjo. **Izguba vložnega denarja je nemogoča**, ker je po pravilih te hranilnice, potrjenih po c. kr. dež. vladi, **izključena vsaka špekulacija z vloženim denarjem.**

Naznanilo.

Za nakup božičnih in novoletnih daril

si dovoljuje

tvrdka H. Suttner, Mestni trg št. 25

svoje cenjene odjemalce opozoriti

na svojo najbogatejšo zalogo vseh vrst ur, kakor tudi draguljev, zlatnine, srebrnine in sploh vseh v to stroko spadajočih predmetov, katere je tako uvrstila, da bode lahko vsak cenj. odjemalec popolnoma postrežen po svojem okusu in se bo vsako naročilo rešilo v popolno zadovoljnost.

Za solidno, realno in točno postrežbo jamčim.

Za obilen poset se priporoča z velespoštovanjem

tvrdka H. Suttner.